Evaluatie beleid

HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN IN GEMEENTE WAADHOEKE

INHOUDSOPGAVE

EVALUATIE BELEID HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

1. Aanleiding en aanpak pagina 3

2. Advies pagina 4

3. Onderzoek
   - a) Betrokkenen pagina 13
   - b) Doelen pagina 16
   - c) Definities en aantallen pagina 19
   - d) Kwaliteit pagina 24
   - e) Locaties pagina 27
   - f) Leefbaarheid pagina 36
   - g) Randvoorwaarden pagina 42

4. Bijlagen pagina 48

AANLEIDING

EVALUATIE HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN WAADHOEKE

Aanleiding
In 2019 heeft de werkgroep huisvesting arbeidsmigranten zich gebogen over het vraagstuk hoe de huisvesting van arbeidsmigranten op een goede manier aangepakt kan worden in de gemeente Waadhoeke. Deze werkgroep bestond uit een afvaardiging van bestuursleden van dorpsbelangen/wijken, huurdersverenigingen, werkgevers, uitzendorganisaties, aanbieders van huisvesting, de woningcorporatie, de gemeente en de arbeidsmigranten zelf. De gemeenteraad van Waadhoeke heeft dit adviesdocument integraal overgenomen als het geldende beleid van Waadhoeke voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Dit is vastgelegd in 'Beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten Waadhoeke 2019'.

Inmiddels zijn er ervaringen opgedaan met het geldende beleid en moet het beleid geëvalueerd worden. KAW is gevraagd om de evaluatie uit te voeren.

Aanpak
We startten met een startoverleg met de werkgroep huisvesting arbeidsmigranten. Hier bereidden we een online enquête voor: welke vragen stellen we, en hoe zorgen we voor een brede verspreiding? Aandachtspunt was de representatie van de verschillende belanghebbenden bij het vraagstuk van huisvesting arbeidsmigranten, met name het perspectief van de particuliere huisvesters en arbeidsmigranten. Zij zijn niet langer vertegenwoordigd in de werkgroep.

Door corona konden we geen inloopbijeenkomsten organiseren, maar door de inzet van een online enquête haalden we toch zo breed mogelijk informatie op per doelgroep. Daarnaast organiseerden we verdiepende interviews met de vertegenwoordigers van de werkgroep. De leden van de werkgroep hebben van dichtbij het beleid gevolgd en zijn ieder vanuit hun eigen perspectief en achtergrond ervaringsdeskundigen.

Tijdens twee bijeenkomsten met de werkgroep koppelden we de rode draad terug uit de interviews en de enquêtes. We wisselden dilemma's en denkrichtingen over de aanbevelingen voor de geconstateerde knelpunten. KAW schreef vervolgens dit eindrapport met de resultaten van de evaluatie en aanbevelingen voor het vervolg. Dit rapport wordt na de zomer 2021 aangeboden aan de gemeenteraad van Waadhoeke.

ADVIES

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Een belangrijke conclusie op basis van de evaluatie is dat het beleid op hoofdlijnen nog steeds door alle partijen onderstreept wordt. Spreiden en mengen in dorpen en kernen blijft de basis, met het toevoegen van maatwerk na consultatie van omwonenden als aanvullende oplossing. Het beleid geeft duidelijkheid, een kwaliteitsimpuls en meer houvast voor het gezamenlijk aanpakken van de druk op de leefbaarheid. Daarnaast weet men elkaar te vinden en is er meer inzicht en begrip in ieders rol en vertrekpunt. Dat gezegd hebbende zijn er wel mogelijkheden om het beleid te verbeteren of is er de noodzaak om op sommige punten het beleid aan te passen.

Steviger verankeren in Woonvisie

De Beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten Waadhoeke is opgesteld op het moment dat er nog geen brede Woonvisie was vastgesteld. Wij raden aan dat de visie op huisvesting van arbeidsmigranten steviger opgenomen wordt in de Woonvisie, zodat er ook een betere combinatie gemaakt kan worden met andere thema's of doelgroepen op de woningmarkt. De huisvesting van arbeidsmigranten heeft namelijk inhoudelijke raakvlakken met andere spoedzoekers, zoals studenten, uitstroom GGZ of statushouders. Maar bijvoorbeeld ook de doorstroom naar de reguliere woningmarkt zodra de verblijfsintentie van een arbeidsmigrant verandert van short-stay naar long-stay, maakt de samenwerking tussen particuliere huisvesters, gemeente en corporaties van belang. Daarnaast worden de beschikbare capaciteit en budgetten voor beleidsuitvoering en Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) verdeeld en toegepast op dit bredere kader. Een integrale afweging geeft de gemeente een beter stuur in handen.

Bestemmingsplan aanpassen

De definitie voor huishouden en de sneltoetscriteria zoals destijds zijn opgesteld door de gemeente in de Beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten zijn niet opgenomen in het Bestemmingsplan. Die eis kan waarschijnlijk dan niet (alsnog) gesteld worden via de Beleidsregel. Dit is nu onderwerp van een lopende beroepsprocedure. Wij adviseren om op basis van de uitkomst van deze procedure de Beleidsregel dan wel het Bestemmingsplan hierop aan te passen in lijn met de uitspraak van de rechter.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Toepassing beleidsregel verbreden
De huisvesting van arbeidsmigranten beperken door middel van het instellen van quota die specifiek op deze groep gericht zijn, staat op gespannen voet met het vrij verkeer zoals vastgelegd in het Unierecht. Het Unierecht staat geen onderscheid naar nationaliteit toe. Wij adviseren daarom om de Beleidsregel te verbreden naar kamergewijze bewoning in algemene zin. De Beleidsregel kan dan worden gebruikt voor de beoordeling van aanvragen voor het anders dan met één huishouden bewonen van een woning. Hierdoor sluit de gemeente Waadhoeke aan bij de gemeente Harlingen.

Bij aanpassing van de Beleidsregel kan tegelijkertijd de inkomensgrens uit de definitie van arbeidsmigrant verwijderd worden, aangezien die grens in de praktijk niet getoetst kan worden door de gemeente. Wij adviseren om de terminologie short- mid- en long-stay wel te blijven hanteren, zodat aangesloten wordt bij het landelijke beleid en de taskforce Huisvesting Arbeidsmigranten van Roemer, en ook voor monitoring er houvast is waar over gesproken wordt.

Onderzoek aantallen niet herhalen, wel focus op Súdwest-Fryslân
Wij adviseren om geen energie en middelen te steken in het opnieuw uitvoeren van het onderzoek naar de omvang en herkomst van de groep arbeidsmigranten in de gemeente Waadhoeke. De twee recent uitgevoerde onderzoeken naar de aantallen arbeidsmigranten (door Expertisecentrum Flexwonen en onderzoeksbureaus Companen en Decisio) versterken elkaars bevindingen. De invalshoeken verschillen, maar de conclusies uit beide onderzoeken ontlopen elkaar niet veel. Voor verdere toelichting op de verschillen en overeenkomsten van deze onderzoeksrapporten, zie pagina 21 t/m 23 en bijlage 1.

Wat uit het onderzoek van onderzoeksbureaus Companen en Decisio wel nieuw naar voren komt, is dat mogelijk veel arbeidsmigranten via uitzenders in Zuidwest Friesland aan het werk zijn, maar wonen in de regio Noordwest waar de gemeenten Waadhoeke en Harlingen onderdeel van zijn. Er is dus een sterke onderlinge relatie. Wij adviseren om contact te initiëren met gemeente Súdwest-Fryslân en mogelijke samenwerkingen en kansen te onderzoeken, bijvoorbeeld op het gebied van registratie en harmonisatie van beleid.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Opstellen uitvoerings- en communicatieplan
Het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten is opgesteld met een breed draagvlak, alle onderwerpen zijn er in benoemd, verbindingen zijn gerealiseerd en de wil is goed. Het ontbreekt echter op een aantal vlakken aan uitvoering en het projectmatig uitrollen van het beleid. Wij adviseren de gemeente om een uitvoeringsplan op te stellen om dit te doorbreken. In dit uitvoeringsplan kunnen de abstracte beleidsdoelen vertaald worden naar concrete ambities en de stappen die gezet moeten worden om daar te komen. Hierbij hoort ook een planning, het benodigde budget en capaciteit voor de uitvoering van het plan en een communicatieplan. In het communicatieplan staat omschreven hoe aan deze doelen en aanpak bekendheid gegeven gaat worden en hoe de communicatie actief kan bijdragen aan realisatie van de doelen.

Het geeft richting voor de uitvoering om aan het uitvoeringsplan een termijn te verbinden: maximaal een jaar voor het opstellen van het uitvoeringsplan in afstemming met vertegenwoordigers vanuit de verschillende partijen (dorpen, wijken, uitzenders, huisvesters) en vervolgens maximaal vier jaar om de gestelde doelen te realiseren. Met een totale doorlooptijd van vijf jaar moet in 2026 het beleid geïmplementeerd zijn of is aantoonbaar waarom dat niet gelukt is. Dit vraagt om tussentijdse evaluatie tussen de vertegenwoordigers en gemeente en mogelijke bijsturing daar waar nodig.

Een voorbeeld: in het beleid is opgenomen dat ingezet wordt op het verbeteren van de registratie van arbeidsmigranten door het faciliteren en stimuleren van inschrijving door gemeente en werkgevers. In het uitvoeringsplan kan de gemeente hiervoor een concreet doel vastleggen, zoals: over 1 jaar is het aantal registraties met 25 procent gestegen. Samen met vertegenwoordigers vanuit de verschillende partijen kunnen de daarvoor benodigde stappen en acties concreet worden uitgewerkt, zoals: in 2022 organiseren wij minimaal 5 inschrijfmomenten bij grote werkgevers op het terrein, en benadert de gemeente actief de 25 grootste werkgevers om hen te wijzen op de registratieplicht.

Door het op deze manier opstellen van een integraal uitvoeringsplan wordt de aanpak voor betrokkenen transparanter en meetbaar. Dit maakt het voor de gemeente ook eenvoudiger om het gesprek te voeren met betrokken partijen waar de aanpak wel of niet goed verloopt. En het geeft voor de gemeenteraad een sturingsinstrument om de voortgang van het dossier te kunnen toetsen.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Het is belangrijk dat in het uitvoeringsplan met name aandacht besteed wordt aan de thema's leefbaarheid, communicatie, registratie, handhaving en toezicht. Deze onderwerpen zijn tot nog toe onderbelicht gebleven in de implementatie van het beleid door de gemeente. De insteek op deze thema's staat wat ons betreft voldoende beschreven in het oorspronkelijke advies van de werkgroep. Aanvullend adviseren wij om de stappen te formuleren hoe projectmatig aan de realisatie van nieuwe huisvesting voor met name short-stay gewerkt gaat worden.

Een belangrijk aandachtspunt in het uitvoeringsplan is een meer proactief communicatiebeleid en een bijbehorend communicatieplan. Het is van belang dat dit plan in afstemming met betrokkenen wordt opgesteld en in relatie staat tot het vastgestelde beleid. Het slagen van het beleid is bijvoorbeeld afhankelijk van de meldingsbereidheid van huisvesters en arbeidsmigranten om zich in te schrijven en een vergunning aan te vragen. Hoe bereikt de gemeente deze doelgroepen en wat is daarvoor nodig?

Aparte aandacht is daarbij nodig voor de communicatie met de arbeidsmigranten zelf. Arbeidsmigranten leunen qua integratie vaak stevig tegen de werkgever of uitzendorganisatie aan.

Door actief informatieaanbod te faciliteren, kan de uitzender of werkgever hierin ondersteund worden of kan de arbeidsmigrant zelf op zoek naar informatie, daar waar de relatie met de werkgever niet prettig verloopt. De gemeente voert echter geen doelgroepenbeleid in haar communicatie. Dit betekent dat er geen aparte online of offline informatievoorziening is voor arbeidsmigranten. De website van de gemeente is bijvoorbeeld enkel in het Nederlands, Fries en Bildts.

Als de gemeente de arbeidsmigranten wil bereiken, is het wel nodig om specifieke informatie aan te bieden over waar je met welke vraag terecht kunt. Dit kan op de eigen site of door te verwijzen naar landelijke bronnen. Een afvaardiging van de huidige werkgroep heeft een voorstel voor een communicatieaanpak voor de arbeidsmigranten uitgewerkt. Deze opzet wordt besproken met gemeente Waadhoeke en kan een opmaat zijn voor verdere afspraken.

Uit de evaluatie blijkt tot slot dat voortgangsinformatie gemist wordt. Wij adviseren om de nieuwsbrief weer periodiek te laten verschijnen als een minimale vorm van informatievoorziening over onder andere verleende vergunningen, de stand van zaken van de 1% regeling, initiatieven van het 'platform', landelijke ontwikkelingen, etc.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Zwaarwegend advies in plaats van bindend advies
Het beleid wekt de indruk dat in het geheel niet kan worden afgeweken van het 'bindend' advies van dorpsbelangen of een wijkraad. Dat is niet waar, want uiteindelijk moet het college van B&W een eigen beslissing nemen als onafhankelijk bestuursorgaan. Dit is vastgelegd in de Wet Algemeen Bestuursrecht. Daarin kan de advisering van dorpen en wijken wel zwaarwegend zijn.

Lokaal beleid kan niet afwijken van Nederlandse wetgeving, dus adviseren wij om de Beleidsregel aan te passen en bindend adviesrecht aan te passen naar zwaarwegend adviesrecht. Dit doet ook recht aan de uitkomsten van de evaluatie, waaruit blijkt dat het bindend advies zeer gemengd ontvangen is in de volle breedte door betrokkenen en aanpassing behoeft om draagvlak voor het adviesrecht van de dorpen en wijken te behouden.

Bewoners van dorpen en wijken moeten in onze ogen wel een zware stem houden, omdat het uiteindelijk om hun leef- en woonomgeving gaat. Het is daarbij van belang dat dorpsbelangen en de wijkraden gefaciliteerd en goed geïnformeerd worden om deze adviesrol in te kunnen vullen. En er blijvend aandacht is dat deze rol niet ingevuld hóeft te worden. Dorpen en wijken kunnen het ook overlaten aan de gemeente.

Beleid grootschalige voorzieningen iets wijzigen
Bij grootschalige voorzieningen mogen volgens het beleid maximaal 50 personen gehuisvest worden in één complex. Ons advies is om in de Beleidsregel een uitzonderingspositie op te nemen: daar waar de situatie passend is aan de rand van of buiten bestaande dorpen en wijken, is de grens van 50 arbeidsmigranten bespreekbaar als het alleen om short-stay arbeidsmigranten gaat. Uiteraard met in achtneming van de kwaliteitsnormen van het SNF keurmerk en de andere voorwaarden voor vergunningverlening.

Bij grootschalig maatwerk staat in het beleid nu opgenomen dat beheer op locatie moet worden georganiseerd, en voor overig maatwerk dat een eigenaar moet zorgen voor een vast aanspreekpunt met minimaal telefonische bereikbaarheid 24/7. Wij stellen voor om dit gelijk te trekken. Het belangrijkste voor betrokkenen blijkt een vast en duidelijk aanspreekpunt. Daarbij is aanwezigheid op de locatie niet per se een vereiste.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Samenwerking betrokken partners aanpassen
Veel van onze aanbevelingen richten zich er op om de aanpak van de huisvesting van arbeidsmigranten meer te integreren: in de Woonvisie, in het Bestemmingsplan, in een algemene Beleidsregel kamergewijze verhuur. Wat ons betreft zijn de samenwerking met de partners en de inzet op leefbaarheid daar een uitzondering op. Dit moet niet ondergebracht wordt in de reguliere overlegorganen of subsidieregelingen. De impact van de kamergewijze huisvesting van onder andere arbeidsmigranten op de leefbaarheid in dorpen en wijken vraagt echt maatwerk. Maatwerk om samen aan de slag te gaan om arbeidsmigranten en andere tijdelijke bewoners een welkom (tijdelijk) thuis te bieden, om de dorpen en wijken vitaal en leefbaar te houden en om grip te krijgen op de opgave die het met zich meebrengt voor de gemeente.

Wij adviseren daarom het volgende:

- Start met een collectieve aanpak van de leefbaarheid in de vorm van een 'platform leefbaarheid'. De samenwerking op het gebied van leefbaarheid wordt gezien als waardevol. Betrokkenen hebben hier behoefte aan. In de vorm van een convenant mist het echter de bezieling die gezocht wordt. De praktijk moet uiteindelijk toch bewijzen of het menens is voor alle partijen aan tafel. Daarom adviseren wij: begin, en leg het convenant aan de kant. Misschien kunnen later de samenwerkingsafspraken alsnog worden vastgelegd, maar begin met een frisse start door vooral te doen met de partijen en mensen die daar zin in hebben. Bij succes groeit het, bij geen effect stopt het. Het platform stimuleert de leefbaarheid in de dorpen en wijken daar waar kamergewijze verhuur een druk legt op de leefbaarheid. Leden van het platform jagen initiatieven aan die zich richten op het verbeteren van de onderlinge contacten. Dit doet het platform door het uitwisselen van ervaringen, het inzetten van (externe) expertise, het voeren van gesprekken met dorpen en wijken en het activeren van partners om initiatieven te ontplooien gericht op ontmoeting. De gemeente heeft de regie, maar deelname aan het platform is niet vrijblijvend en vraagt een actieve rol van alle leden.
- Stop met de samenwerking in de huidige werkgroep huisvesting arbeidsmigranten. De werkgroep heeft een zeer waardevolle bijdrage geleverd in het opstellen van het beleid en het inbrengen van de verschillende perspectieven. De energie van verschillende werkgroepleden is echter op, de afvaardiging is niet meer compleet en de aanpak komt ook in een andere fase. Namelijk die van de uitvoering.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

- Wij denken dat het beter is om als gemeente een nieuwe oproep te doen wie mee wil denken in een klankbordgroep, specifiek gericht op de toepassing van het beleid. Deze groep zou twee keer per jaar geraadpleegd kunnen worden over de voortgang van het uitvoeringsplan, knelpunten en zorgen uit de samenleving over de huisvesting van arbeidsmigranten. De klankbordgroep kent wat ons betreft een brede samenstelling, maar mag qua personen ook (deels) flexibel van samenstelling zijn en meer het karakter van een inloop hebben. Hierdoor kunnen juist actualiteiten eenvoudiger een plek krijgen, omdat mensen aan kunnen schuiven die op dat moment zorgen of vragen hebben over het beleid.
- Zowel het platform leefbaarheid als de klankbordgroep vullen zich niet vanzelf met deelnemers. Gemeente Waadhoeke heeft daar een aanjagende rol om voor zowel het platform leefbaarheid als de klankbordgroep een goede afspiegeling van betrokken partijen te organiseren. Jaarlijks kan er, ter kennisgeving, een update naar de raad worden gestuurd om het geboekte resultaat van het platform leefbaarheid en de voortgang van het uitvoeringsplan terug te koppelen. Dit kan dan gekoppeld worden aan de jaarlijkse evaluatie zoals beschreven op pagina 7 van deze rapportage.

Door deze aanpak splits je rollen en verantwoordelijkheden en wordt het gesprek transparanter en de belasting voor betrokkenen minder groot:

1. De gezamenlijke inzet op leefbaarheid vindt plaats in het platform.
2. Het overleg over individuele initiatieven vindt plaats in de desbetreffende dorpen en wijken.
3. Het toetsen en monitoren van het beleid vindt plaats in de klankbordgroep.

Bij grootschalige maatwerkinitiatieven stellen we daarnaast voor om een lokale klankbordgroep samen te stellen bestaande uit leden van Dorpsbelangen of de Wijkraad, omwonenden, de initiatiefnemer en ervaringsdeskundigen. Dorpsbelangen of de Wijkraad geeft het uiteindelijke advies, maar de klankbordgroep kan met gepaste afstand en aanvullende expertise meehelpen met het formuleren van dit advies.

AANBEVELINGEN

VOOR VERVOLG

Tot slot blijft het belangrijk dat arbeidsmigranten zelf gehoord worden over hun huisvesting en behoeften qua integratie en samenleven. Dit zou georganiseerd kunnen worden in samenwerking met de uitzendorganisaties en werkgevers. De ervaring leert dat de taalbarrière ervoor zorgt dat het gezamenlijke gesprek gelijktijdig in een klankbordgroep of werkgroep lastig is, maar dat de input van de arbeidsmigranten zelf waardevol is. Hier zijn voldoende mogelijkheden voor: door het betrekken van de jobcoaches, op locatiebezoek te gaan of uitzendkrachten online te bevragen. Belangrijk is dat dit altijd onder regie van de gemeente of het 'platform' gebeurt, om te zorgen dat arbeidsmigranten zich vrij voelen om input te geven over hun werkgever of huisvester.

Handhaving en toezicht intensiveren

Het huidige beleid voor de kamergewijze verhuur leunt op spelregels: arbeidsmigranten mogen kamergewijs gehuisvest worden met een maximum van 1% per kern, 10% per straat en 25 meter uit elkaar. Dit met als doel om de druk op de leefbaarheid te spreiden. Zonder handhaving en toezicht op het volgen van deze spelregels werkt het beleid in onze ogen onvoldoende, blijven meer adressen benut worden voor kamergewijze huisvesting dan toegestaan en wordt het gestelde doel niet behaald.

De gemeente kiest ervoor om risicogestuurd te handhaven. Dit betekent dat daar waar een bekend risico gemeld wordt, de gemeente zal optreden: het 'piepsysteem'. De gemeente kiest er tot nog toe echter niet voor om proactief kamergewijze verhuur aan te pakken. Wij denken dat hier winst te behalen valt en adviseren om:

- Samen met betrokken partijen een aanpak te bedenken om het toezicht op de kamergewijze huisvesting te vergroten. Dit door onder andere het sluiten van een convenant met Stichting Normering Flexwonen (SNF) en een aantal actieve uitzendorganisaties voor gegevensuitwisseling. Door samen te werken met deze partijen kunnen de bij hen bekende adressen waar arbeidsmigranten wonen maar waar geen vergunning voor is aangevraagd, actief bezocht worden.
- Daarnaast bij de herijking van het handhavingsbeleid te agenderen of er een meer actieve houding door VTH ingenomen kan worden ten aanzien van kamergewijze verhuur. Dit niet op basis van risico, maar met als onderlegger de gewenste impuls op de leefbaarheid. Aandachtspunt daarbij is dat het einde van de huidige extra beschikbaar gestelde capaciteit in zicht is (looptijd 2019-2021).

ONDERZOEK

BETROKKENEN

WIE HEBBEN INPUT GELEVERD?

Voor het evaluatieonderzoek hebben circa 100 betrokkenen input geleverd. Dit komt overeen met het aantal personen dat destijds betrokken is geweest bij de totstandkoming van het beleid. Dit geeft geen volledig beeld, maar is in onze ogen voldoende representatief om de impact en knelpunten van het beleid te toetsen.

Enquêtes

Er zijn twee vragenlijsten online opengesteld:

1. een Nederlandse vragenlijst gericht op werkgevers, uitzenders, omwonenden en huisvesters. Deze vragenlijst is 75 keer ingevuld. Qua geografische spreiding, doelgroep en houding ten aanzien van het beleid (positief én negatief) een gemengd beeld. Met bijna 30% is de georganiseerde bewonersvertegenwoordiging het meest vertegenwoordigd in de antwoorden. De tweede plaats wordt ingenomen door de categorie 'anders'. Dit zijn o.a. raadsleden, recreatieparkeigenaren en vastgoedeigenaren. Van de deelnemers vulde 16% Franeker in als woonplaats / werkgebied / vestigingsplaats. 65% van de respondenten geeft aan het beleid huisvesting arbeidsmigranten te kennen.
2. Een vragenlijst voor de arbeidsmigranten zelf, vertaald in het Hongaars, Bulgaars en Turks. Deze vragenlijst is negentien keer ingevuld. De respondenten wonen en/of werken bijna allemaal in Waadhoeke en in de glas-/tuinbouw. Deelnemers wonen vaak in een zelfstandige gezinswoning of delen voorzieningen. Opvallend is dat de respondenten allemaal een verblijfsintentie hadden van minimaal een half jaar tot langer dan drie jaar (mid-stay tot long-stay).

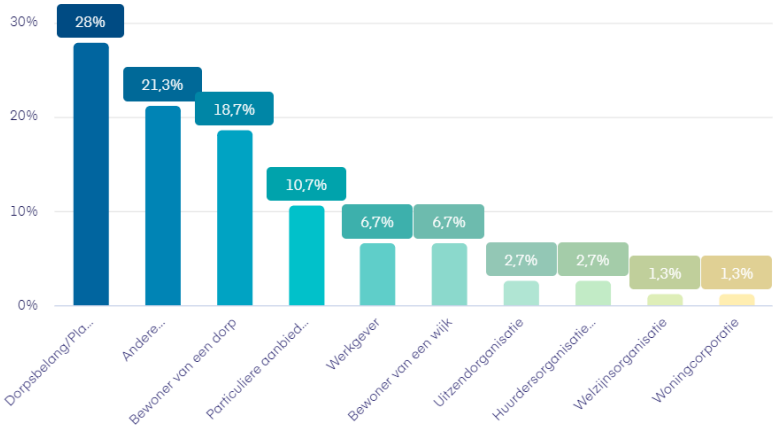
Interviews

Aan de interviews hebben de volgende partijen meegewerkt:

- Dorpsbelang Oosterbierum
- Stichting Berlikumer Belangen
- Wijkraad Professorenbuurt
- Huurdersvereniging Franeker
- De Bewonersraad
- Accolade
- Wonen Noordwest Friesland
- Gemeente Waadhoeke
- Gemeente Harlingen
- Provincie Fryslân
- VZM Uitzendgroep

BETROKKENEN

ONLINE ENQUÊTE

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Woonplaats/werkgebied/vestigingsplaats deelnemers Nederlandse vragenlijst

DOELEN

DOELEN

EFFECT VAN HET BELEID

Beleid

Het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Waadhoeke is vastgesteld met drie doelen:

1. goede en voldoende huisvesting voor de huidige en toekomstige groep arbeidsmigranten;
2. waarborgen van vitale en leefbare dorpen en wijken;
3. realiseren van een positief investeringsklimaat voor werkgevers en aanbieders van huisvesting.

Evaluatie

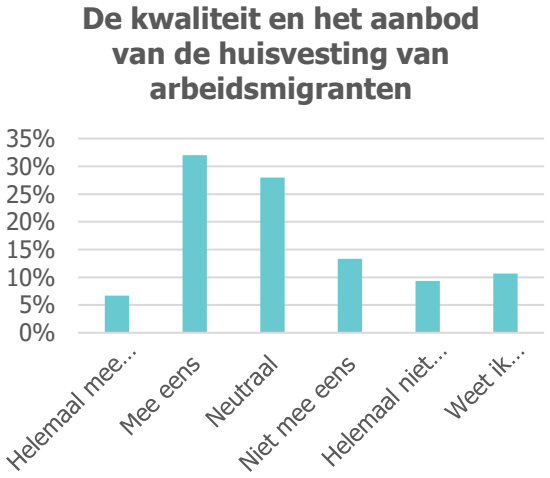
Het gedeelde beeld dat uit de interviews en enquêtes naar voren kwam, is dat het beleid heeft geleid tot een kwalitatieve impuls van de huisvesting. Zo wordt genoemd dat er sinds de vaststelling van het beleid minder arbeidsmigranten per woning gehuisvest worden. Dit door de SNF norm die nu van toepassing is bij de vergunningverlening en het in het beleid vastgelegde maximaal toegestane aantal van vijf bewoners per huis. Het beleid heeft op het eerste gezicht niet geleid tot een kwantitatieve groei van het aanbod. Er is weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot grootschalig maatwerk, en binnen de bestaande wijken en dorpen zijn met name bestaande huisvestingslocaties gelegaliseerd.

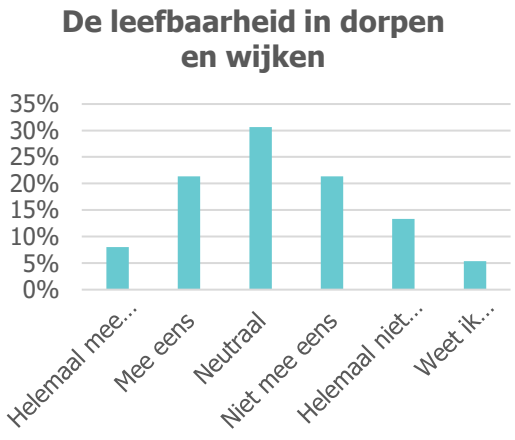
Voor uitzendorganisaties en huisvesters draagt het beleid bij aan de voorspelbaarheid in het vergunningentraject. Genoemd wordt dat partijen nu weten waar ze aan toe zijn en wanneer er wel of geen ruimte is voor kamergewijze huisvesting. Met name particuliere huisvesters noemen dat het beleid als een belasting wordt ervaren, vooral bij de eerste keer aanvragen van een vergunning (‘wat een papierwerk’).

De positieve impact op de leefbaarheid van de dorpen blijft achter ten opzichte van de andere doelen. Dit blijkt uit de interviews, waarin geïnterviewden breed benoemen dat om uiteenlopende redenen de impuls op de leefbaarheid niet gerealiseerd is. Ook uit de enquête blijkt dit: uit de reacties op de vraag naar het effect van het beleid op de drie doelen, scoort de leefbaarheid van dorpen en wijken het negatiefst.

DOELEN

HET BELEID HEEFT EEN POSITIEF EFFECT OP...

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

DEFINITIES & AANTALLEN

DEFINITIES

BEGRIPSBEPALING

Beleid
In het beleid zijn definities vastgelegd om te voorkomen dat de interpretatie niet tot onduidelijkheid leidt. Het gaat om: arbeidsmigrant, overige doelgroepen, short-stay, mid-stay, long-stay, circulaire migrant, woning, huishouden, kamergewijze verhuur, kleinschalige maatwerkoptie en grootschalige maatwerkoptie.

Evaluatie
Alleen in de interviews is gereageerd op de definities, niet in de online vragenlijsten. In de interviews is aandacht gevraagd voor:

- De inkomensgrens die gehanteerd wordt bij de definitie 'arbeidsmigrant'. Hier is de inkomensgrens vastgelegd op 35.000 euro. Daaronder spreekt het beleid van een arbeidsmigrant, daarboven van een expat. In de praktijk is het inkomen een gegeven waar niet op getoetst kan worden door de gemeente bij vergunningverlening.
- De definities voor short-stay, mid-stay en long-stay. In de dorpen en wijken zorgen deze termen soms voor discussie, omdat er toch een andere interpretatie aan gegeven wordt.
- De definitie voor huishouden en de sneltoetscriteria zoals destijds zijn opgesteld door de gemeente in de Beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten. Deze definitie en sneltoetscriteria zijn geen voorwaarde op grond van het Bestemmingsplan. Die eis kan dan niet (alsnog) gesteld worden via de Beleidsregel. Als deze eisen onderdeel moeten worden van de Beleidsregel, moeten deze worden toegevoegd aan het Bestemmingsplan.
- De strijdigheid tussen een Beleidsregel enkel voor arbeidsmigranten en het Unierecht. De huisvesting van arbeidsmigranten beperken door middel van het instellen van quota die specifiek op deze groep gericht zijn, staat op gespannen voet met het vrij verkeer van Unieburgers dat geen onderscheid naar nationaliteit toestaat.

OPGAVE HUISVESTING

AANTALLEN

Beleid

Het Expertisecentrum Flexwonen concludeerde dat er tussen de 1.500 en 2.200 arbeidsmigranten in Waadhoeke woonden (2019), waarbij er meer mensen woonden dan werkten. Door de sterke agrarische oriëntatie (seizoenswerk) was daarvan 70% short-stay en 30% long-stay. Werkgevers en uitzendorganisaties spraken de verwachting uit dat het aandeel arbeidsmigranten met 10-20% zou stijgen de komende jaren. Daarbij berekende het Expertisecentrum Flexwonen dat er circa 200-400 plaatsen structureel tekort waren, exclusief het aanbod dat niet aan de beleidseisen voldeed.

Evaluatie

In de evaluatie kwamen regelmatig twijfels over de realiteitswaarde van de aantallen op tafel: kloppen die aantallen wel? Bewoners noemden dat voor hun gevoel het aantal arbeidsmigranten hoger ligt, omdat veel mensen zonder vergunning in Waadhoeke wonen. Tegelijkertijd was de verwachting dat door het berekende structurele tekort aan huisvestingsplaatsen het animo voor kleinschalig- of grootschalig maatwerk groot zou zijn. Dit is niet het geval. Dat kan een indicatie zijn dat de aantallen toch lager liggen dan destijds berekend. Of huisvesting gebeurt wel, maar illegaal en buiten het gezichtsveld van de gemeente.

Daarnaast zijn partijen het eens dat zonder een betere registratie en brede vergunningverlening het van weinig toegevoegde waarde is om op dit moment opnieuw een onderzoek naar de aantallen uit te voeren. Het resultaat is naar verwachting wederom een inschatting met bandbreedte.

Reflectie recente onderzoeken naar aantallen

In Friesland zijn recent twee onderzoeken uitgevoerd waar (onder andere) de grootte van de groep arbeidsmigranten onderzocht wordt. In 2019 is door Expertisecentrum Flexwonen een onderzoek gedaan naar de huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Waadhoeke. In 2020 is in opdracht van de provincie Fryslân door Companen en Decisio een onderzoek gedaan naar Flexwonen als woonproduct, arbeidsmigranten is één van de potentiële doelgroepen hiervan.

De opzet van de onderzoeken zijn verschillend. Het onderzoek van Expertisecentrum Flexwonen (EF) is specifiek gericht op de gemeente Waadhoeke. EF heeft op basis van de BRP achterhaald hoeveel geregistreerde arbeidsmigranten aanwezig zijn in Waadhoeke.

OPGAVE HUISVESTING

AANTALLEN

Dit beeld is echter niet volledig, er zijn meer arbeidsmigranten aanwezig (wonend en werkend) dan in de registraties te achterhalen. Vervolgens heeft EF rechtstreeks bij de bron, de werkgevers, uitzendbureaus en de gemeente geprobeerd om te achterhalen hoe groot de groep arbeidsmigranten is. In bandbreedtes schat zij in dat er 1.500-2.200 arbeidsmigranten wonen in Waadhoeke en 1.200 – 1.850 arbeidsmigranten werken in Waadhoeke. EF geeft duidelijk aan dat het hier om een inschatting gaat, maar wel een goed onderbouwde inschatting.

Het onderzoek van Companen en Decisio focust zich op de vraag naar Flexwonen als woonproduct. De vraag hiernaar is afkomstig uit meerdere groepen, waarvan arbeidsmigranten er één is. Het onderzoek is voor de hele Provincie uitgevoerd. De onderzoeksmethodiek is gebaseerd op voornamelijk CBS microdata. Er zijn wel interviews gedaan, maar niet met werkgevers zoals in het onderzoek van EF. De regio waar Waadhoeke toe behoort (Noordwest) heeft een sterke verbondenheid met de aangrenzende regio Zuidwest. Hierdoor zijn veel cijfers niet exact te betrekken tot op gemeenteniveau. In het geval van Waadhoeke zijn waar mogelijk de cijfers uit het onderzoek van EF overgenomen.

Door de verschillende invalshoeken van de onderzoeken kan het voorkomen dat de conclusies verschillend zijn. Toch is hier amper sprake van. Sterker nog, door de verschillende invalshoeken (kwantitatief en kwalitatief) zijn ze ondersteunend aan elkaar en zeer waardevol. De conclusies uit beide onderzoeken ontlopen elkaar niet veel. Beide onderzoeken concluderen:

- Er is groei in arbeidsmigranten te verwachten (prognose tot 2030 is tussen 4-5% jaarlijkse groei);
- Deze groei zit met name in short- en mid-stay arbeidsmigranten
- Short-stay is oververtegenwoordigd in Waadhoeke;
- Deze groep arbeidsmigranten heeft vaak niet de behoefte om te integreren en de taal te leren spreken. Huisvesting in specifieke locaties (niet reguliere woningvoorraad) is voor deze groep meer geschikt.

Figuur 1.1: Provincie Fryslân. Sub-regio's

Bron: Companen (2020)

KWALITEIT

KWALITEIT

ALGEMEEN

Beleid
De gemeente Waadhoeke wil arbeidsmigranten kwalitatief goede en prettige huisvesting bieden. In het beleid is vastgelegd dat het keurmerk van Stichting Normering Flexwonen (SNF) de minimale kwaliteitseis is, het aanbod kan variëren per verblijfsintentie (van short- tot long-stay). En dat de maximale omvang vijftig personen per locatie mag zijn.

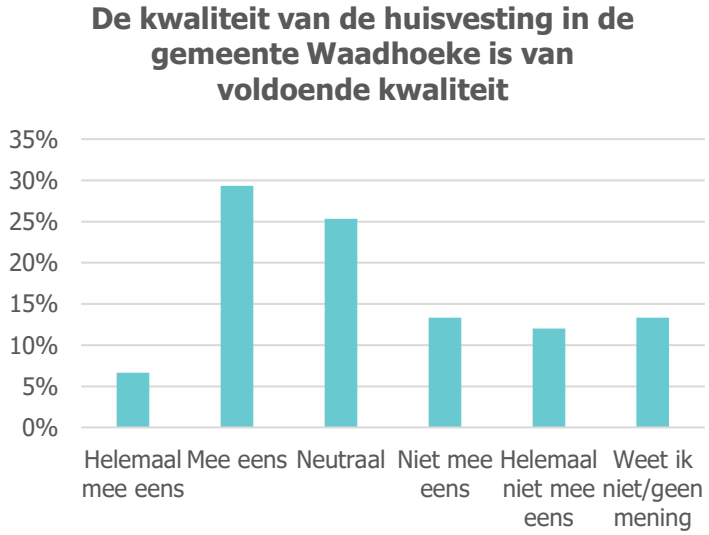
Evaluatie
Het SNF keurmerk is onderdeel geworden van vergunningverlening. Hier wordt regelmatig naar verwezen in de evaluatie en het keurmerk lijkt inmiddels geaccepteerd als minimale kwaliteitseis. Door het toepassen van het SNF keurmerk worden minder mensen gehuisvest per woning. Wel wordt de samenwerking en communicatie met SNF getypeerd als traag, zowel door bewoners als door werkgevers en uitzendorganisaties. Registratie en keuring door SNF kost tijd. Dit zorgt voor een probleem bij de gemeente, omdat het vergunningensysteem op deze doorlooptijden niet is ingericht. Eenmaal 'in het systeem' werkt het goed.

Het vaste (telefonische) aanspreekpunt per locatie voor vragen en klachten zoals is vastgelegd in het beleid is niet overal geregeld. Bij grootschalige locaties blijkt het aanbieden van beheer op locatie bij een maximum van vijftig bewoners onrendabel (stel: 24/7 beheer vraagt minimaal vier fulltime krachten).

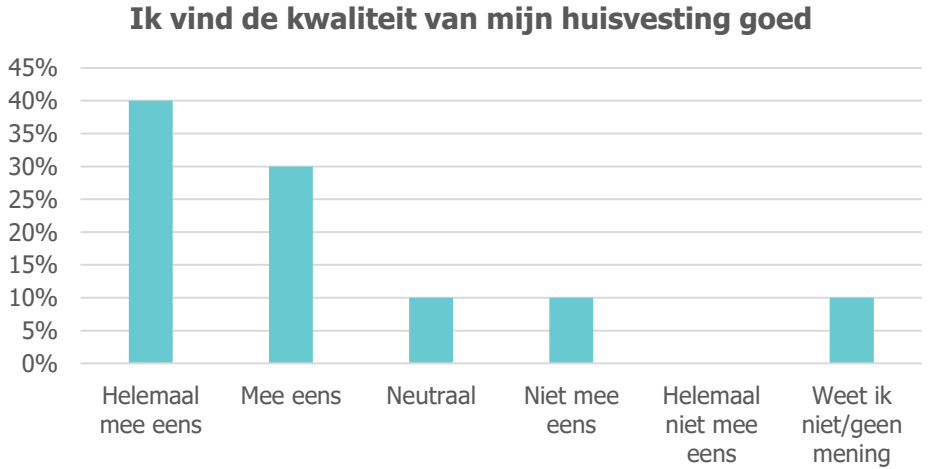
Door geïnterviewden en respondenten van de enquêtes worden geen excessen benoemd in Waadhoeke, maar wel wordt vaker gereageerd op de minimale kwaliteitseisen: wat zou de basis moeten zijn? Met name bij grootschalige locaties wordt dit vaker benoemd. In de vragenlijst onder de uitzendkrachten zelf is gevraagd naar de kwaliteit van de huisvesting. Alle respondenten reageerden hierop dat de kwaliteit van hun huisvesting goed is. Wel vindt de meerderheid de huurprijs (te) hoog en zou men liever geen voorzieningen (zoals badkamer, toilet en keuken) delen. Het is belangrijk om hier de kanttekening te maken dat alle arbeidsmigranten die gereageerd hebben in een 'gewone' gezinswoning wonen. Het is onduidelijk hoe arbeidsmigranten die wonen in logiesachtige omgeving de kwaliteit beoordelen.

KWALITEIT

ENQUÊTES

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Deelnemers vragenlijst arbeidsmigranten

LOCATIES

DE STRAAT IS DE MAAT

BELEID DORPEN EN WIJKEN

Beleid

In het beleid is vastgelegd dat in dorpen en kernen ingezet wordt op spreiden en mengen. Dit door vast te leggen dat per kern maximaal 1% van de woningen ingezet mag worden voor kamergewijze verhuur aan arbeidsmigranten, en maximaal 10% per straat. De woningen moeten daarnaast minimaal 25 meter uit elkaar staan en maximaal 5 personen per huis huisvesten.

Belangrijkste doel was contact tussen arbeidsmigranten en de omwonenden mogelijk te maken om vervreemding te voorkomen en om de druk op de leefbaarheid te verdelen. Inzet was daarnaast op het voorkomen van een hoge frequentie wisselende bewoning in bestaande kernen. Dit door met name long-stay arbeidsmigranten te huisvesten in de bestaande kernen en voor short-stay arbeidsmigranten zoveel mogelijk huisvesting te bieden buiten de dorpen en wijken. In Franeker was apart aandachtspunt de stapeling van 'spoedzoekers'. Dit moest onderdeel worden van de prestatieafspraken met de corporaties.

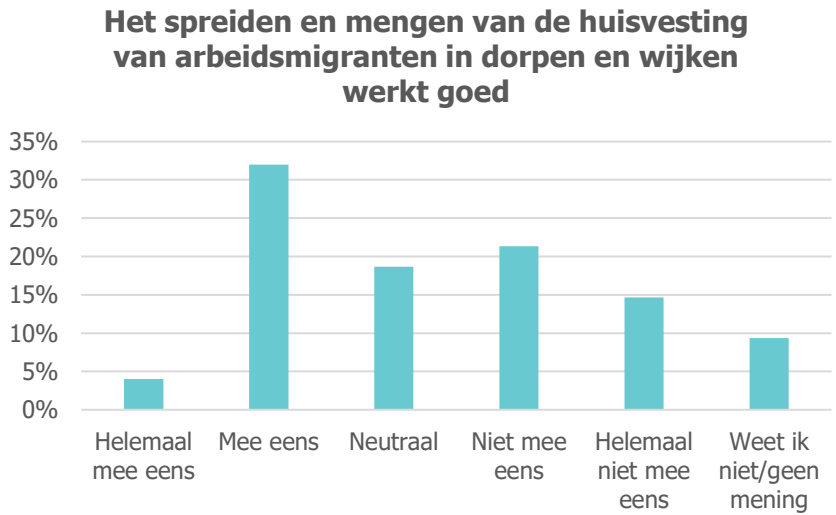
Evaluatie

De evaluatie levert een gemengd beeld op als we kijken naar 'de straat is de maat'. Zowel bij de geïnterviewden, als onder de respondenten van de enquêtes. De situatie wordt deels als verbeterd beoordeeld, en ook bieden de vastgestelde percentages duidelijkheid. Toch blijft het gevoel dat de leefbaarheid nog steeds onder druk staat in de dorpen en wijken. ('Het is in ieder geval niet erger geworden, maar het gevoel dat we elkaar kennen en weten te vinden is niet anders geworden'). En doordat werkgevers en uitzendorganisaties nog steeds een tekort ervaren aan beschikbare bewoningen kunnen zij niet goed sturen op een herverdeling van short-stay arbeidsmigranten buiten de kernen en long-stay arbeidsmigranten binnen de kernen.

Een voorbeeld van VZM uitzendgroep: op het moment van het interview was de bezettingsgraad 92%. Dat is praktisch vol, omdat sommige kamers niet gedeeld kunnen worden door dames en heren of omdat uitzendkrachten afhankelijk zijn van collectief vervoer naar een werkgever. Daarmee is er weinig ruimte om daarbinnen onderscheid te maken tussen short- en long-stay werknemers.

DE STRAAT IS DE MAAT

BELEID DORPEN EN WIJKEN

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Het beeld onder respondenten is dat er te weinig gehandhaafd wordt op situaties waar geen vergunning is, maar wel de percentageregeling (1%, 10%, 25 meter) wordt overschreden. De vraag is of deze overschrijding altijd komt door illegale kamergewijze verhuur. Zowel de corporaties als de gemeente noemden voorbeelden waarbij de toezichthouders op basis van meldingen zijn gaan controleren, en dat zij geen kamergewijze verhuur aantroffen maar arbeidsmigranten die een zelfstandig huishouden vormden. Deze huishoudens tellen niet mee in de percentages, omdat dit toegestaan woongebruik is binnen het bestemmingsplan. Dit kan mogelijk extra druk op de leefbaarheid veroorzaken, maar is qua woonbestemming toegestaan.

Er zijn geen prestatieafspraken gemaakt met de corporaties over de stapeling van kamergewijze verhuur in Franeker. Beide corporaties bouwen de kamergewijze verhuur aan arbeidsmigranten in Franeker en de dorpen in Waadhoeke echter af. Zij hebben in de interviews aangegeven dat na het aflopen van de huidige vergunningen zij geen kamergewijze verhuur meer toe gaan staan. Dit heeft een relatief kleine impact op het aantal beschikbare plaatsen. Bij Accolade gaat het om één woning, bij Wonen Noordwest Friesland om vijf woningen.

MAATWERK

BINNEN EN BUITEN BESTAANDE KERNEN

Beleid

Om alle arbeidsmigranten op een goede manier te kunnen huisvesten, is in het beleid een maatwerk optie toegevoegd:

- Kleinschalig maatwerk: een vergunningaanvraag voor huisvesting van 6 t/m 8 personen, of zodra er sprake is van het overschrijden van de 25 meter afstandsbeperking tussen huizen of de 10% norm van het aantal huizen in één straat;
- Grootschalig maatwerk: een vergunningaanvraag voor huisvesting van meer dan 8 personen, of zodra er sprake is van het overschrijden van de 1%-norm.

Voor beide maatwerkopties is consensus vanuit het dorp een randvoorwaarde. Bij de werkgever op het terrein huisvesten is volgens het beleid ook mogelijk, mits bij een langer verblijfsperspectief doorstroom mogelijk is. Realisatie in het buitengebied wordt gezien als noodoplossing. En huisvesting op recreatieparken is niet toegestaan, tenzij het recreatiepark of een deel daarvan geschikt gemaakt kan worden voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

Evaluatie

Er zijn positieve én negatieve ervaringen met maatwerk. Zo wordt bijvoorbeeld het initiatief in St.-Jacobiparochie veel genoemd in de evaluatie. Hier wordt grootschalig maatwerk gerealiseerd voor maximaal 50 personen. Vanaf 2018 is Plaatselijk Belang in gesprek met betrokken projectontwikkelaars om een nieuwe invulling te geven aan de oude sportlocatie. Dit ging om het niet meer willen realiseren van 28 woningen in het groene hart van het dorp. In deze totaalontwikkeling heeft Plaatselijk Belang op een bepaald moment ook gevraagd naar een mogelijkheid om verouderde woningen voor 14 arbeidsmigranten te verwijderen. Deze worden nu gesloopt en het voormalige sportcomplex wordt een park. De arbeidsmigranten verhuizen naar de Aardappelbeurs. Bij dit café worden maximaal 50 arbeidsmigranten gehuisvest, deels in chalets. Bij dit maatwerkinitiatief werkten dorp, gemeente en uitzendorganisatie VZM samen.

Er zijn ook voorbeelden waarbij de weerstand in het dorp te groot was, zoals bij het initiatief in Minnertsga, waar de eigenaren geprobeerd hebben boven het eetcafé zestien arbeidsmigranten te huisvesten. Dit hoorden we vaker terug in de evaluatie: kleinschalig maatwerk is behapbaar voor dorpen en wijken. Vaak gaat het daar om legalisatie van bestaande situaties of een kleine toevoeging. Bij grootschalig maatwerk, zeker ín de dorpen en wijken, is de angst voor overlast door omwonenden groot. Er zijn slechts 2 toegekende grootschalige maatwerkinitiatieven toegekend, Pietersbierum en St.-Jacobiparochie (Aardappelbeurs), sinds het vaststellen van het beleid.

MAATWERK

BINNEN EN BUITEN BESTAANDE KERNEN

Werkgevers en uitzendorganisaties blijven ondanks het toevoegen van maatwerk een tekort aan huisvesting ervaren. Binnen de bebouwde kom komt grootschalig maatwerk niet eenvoudig tot stand door weerstand door omwonenden of een negatief advies door dorpsbelangen of de wijkraad. Buiten de bebouwde kom levert nieuwbouw in het buitengebied geen rendabele businesscase op door het maximum van vijftig bewoners. En kleinschalig maatwerk is ook beperkt, door weinig of duur aanbod in dorpen en wijken door de oververhitte huizenmarkt. Maatwerk zou het ventiel moeten zijn voor het tekort dat ontstaat door de percentageregeling, maar in de praktijk werkt dit nog onvoldoende. Wel wordt de mogelijkheid van maatwerk positief beoordeeld door alle betrokkenen.

We hebben getoetst onder betrokkenen of een grootschalige maatwerkoptie groter dan vijftig personen bespreekbaar is voor de gemeente, provincie en bewoners. Een grotere schaal kan de businesscase rendabel maken. Daarop kwam een positieve reactie mits de situatie passend zou zijn en enkel buiten de dorpen en wijken zou plaatsvinden. Gedacht wordt dan wel aan een uitzonderingspositie, niet aan het standaard oprekken van de grens van vijftig en onder de voorwaarde dat het alleen voor short-stay arbeidsmigranten is.

Huisvesting op recreatieparken vindt nog steeds plaats. De gemeente trekt in de handhaving hiervan samen op met de provincie Fryslân. Samen werken zij aan een projectmatige aanpak van de recreatieparken, waarbij alle illegale bewoning wordt aangepakt (breder dan enkel arbeidsmigranten). Zolang een recreatiepark nog niet aan de beurt is, wordt de illegale bewoning daar voorlopig niet gehandhaafd.

De provincie Fryslân heeft tot nog toe aan alle maatwerkopties meegewerkt. Daarbij ging het alleen over het hergebruik van bestaande bebouwing binnen of buiten de bebouwde kom, waarbij afgeweken moest worden van het bestemmingsplan. Er zijn geen initiatieven voor grootschalige huisvesting in het buitengebied (nieuwbouw) ingediend. Wel is in Omgevingsplan Romte sinds de vaststelling van het beleid in Waadhoeke de volgende zin opgenomen: *'Daarnaast zien we in bepaalde gemeenten een toenemende vraag naar huisvesting van seizoenswerkers en tijdelijk personeel. We nemen voor deze situaties een positieve grondhouding aan tegenover kwalitatief goede huisvesting in het buitengebied of op het terrein van de werkgever zelf.'*

MAATWERK

VOORBEELD INITIATIEVEN GROOTSCHALIG MAATWERK

Eetcafé De Hoeke heeft plannen!

Plannen om te zorgen dat het eetcafé en cafetaria in Minnertsga blijft bestaan! Wij werken er hard aan, maar we hebben voor deze plannen jullie medewerking nodig.
Wat we willen, betekent veel voor ons - Huub en Janny - en daarom delen we dit met jullie. Deze flyer geeft veel informatie. En zijn er dan nog meer vragen? Stel ze gerust!

Inmiddels zitten we meer dan acht jaar in Minnertsga. Acht jaar met ons eetcafé en het cafetaria. Acht jaar van gewoon gezellig in de kroeg, van biljarten tot feestavonden en een lekker hap eten. Dat moet toch blijven bestaan in ons dorp?
Het is best lastig in de horeca de laatste tijd en zeker met wat er het afgelopen jaar gaande is. Toch willen wij graag doorgaan met ons bedrijf. Natuurlijk voor onszelf, maar ook voor u en niet te vergeten voor het dorp Minnertsga!
Vandaar dit plan om in ons gebouw acht ruime kamers te maken en deze te verhuren. Met deze extra inkomsten houden we het bedrijf draaiende en Eetcafé De Hoeke in Minnertsga open!
In deze flyer vertellen we meer over ons plan. Om iedereen een duidelijk beeld te geven wat de bedoeling is, te betrekken bij de plannen en te laten zien hoe nu verder. Want ondanks dat wij staan te popelen en heel graag willen beginnen; het is nog steeds een plan en niet definitief.

Wat houdt het plan in?

In ons gebouw bouwen we acht ruime tweepersoonskamers. Naast deze kamers komt er een royale woonkamer/ keuken, douches, toiletten en wasruimte zodat alle bewoners goed kunnen leven. Om buiten te zitten, maken de bewoners gebruik van de bestaande binnenplaats.
Dit betekent nogal een verbouwing, maar in ook een verbetering voor het hele gebouw.
Het kamergedeelte wordt afgescheiden v
Er is een eerste opzet gemaakt voor de ind
welkom.

Wie zijn de bewoners?

Als het plan door gaat, dan worden de kan
een uitzendbureau die werkt met 80% arb
Griekenland, Polen, Hongarije, Bulgarije
regelen zij ook vaak de huisvesting.

Wat regelt VZM voor de bewoners?

Alle huizen van VZM Uitzendgroep zijn SNF gecertificeerd en moeten voldoen aan strenge voorwaarden. Dit wordt jaarlijks gecontroleerd. Daarnaast houdt VZM de vinger aan de pols door regelmatige huiscontroles om te zien of uitzendkrachten zich houden aan de huisvestingsregels vanuit VZM. Als er iets niet goed gaat of er komen meldingen binnen van de omgeving, wordt er nog vaker gecontroleerd.
VZM Uitzendgroep heeft Jobcoaches in dienst. Die neemt bij binnenkomst de huisregels door in de taal van de uitzendkracht en geeft ook instructies over de brandveiligheid.
Alle Jobcoaches spreken Nederlands of Engels plus een vreemde taal. Zo kunnen alle uitzendkrachten bij een jobcoach terecht die hun taal spreekt voor vragen over huisvesting, maar ook over bijvoorbeeld vervoer, ziekte, werk en verloning.

Hoe zit het met vervoer?

Sommige uitzendkrachten komen met eigen vervoer, andere met het vliegtuig. Om op hun werk te komen, rijden ze vaak samen. In auto's, met een busje of als ze dichtbij aan het werk zijn met de fiets.

Is er wel genoeg parkeerruimte?

Voorbeeld Minnertsga

Voorbeeld St.-Jacobiparochie

Plaatselijk Belang

Het bestuur van Plaatselijk Belang staat helemaal neutraal in deze plannen. Ze zijn wel positief over de rol die ze op basis van het door gemeente Waadhoeke vastgestelde beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten kunnen nemen.
Volgens dit beleid is in Minnertsga ruimte voor 8 woningen - de zogenaamde 1% regeling. Dit houdt in dat maximaal 1% van het aantal woningen per kern gebruikt kan worden voor kamersgewijze huisvesting van arbeidsmigranten.
Er is hiervan nog niet een woning vergund. Het bestuur van Plaatselijk Belang kan in haar advies de vrijheid nemen aan te geven dat de vergunning voor De Hoeke meegerekend wordt in deze 1% regeling.
Bij grootschalige plannen voor huisvesting van arbeidsmigranten is in dit beleid ook opgenomen dat het bestuur van Plaatselijk Belang een bindend advies mag geven aan de gemeente. Dat advies geven ze op basis van de reacties en meningen van de inwoners van Minnertsga.
Plaatselijk Belang hecht daarom terecht veel waarde aan het informeren van alle inwoners. Vragen en meningen over het project kunnen tot uiterlijk 29 januari - ook anoniem - bij Plaatselijk Belang neergelegd worden. Alle vragen worden uitgezocht, gesorteerd en beantwoord voor 7 februari en zijn daarna te vinden op de website van Plaatselijk Belang, bij De Hoeke en bij de dagwinkel.
Ook komt er rond 22 februari vanuit Plaatselijk Belang nog een enquête voor alle inwoners. Op basis van de meningen, vragen en uitkomst van de enquête maakt Plaatselijk Belang dan een advies voor gemeente Waadhoeke.

Gemeente Waadhoeke

In juli 2019 heeft de gemeenteraad beleid vastgesteld voor huisvesting voor arbeidsmigranten. Werkgevers in de gemeente maken gebruik van deze groep werknemers uit het buitenland die dan ook ergens in de omgeving van het werk moeten wonen. In het beleid staat dat huisvesting aan een landelijke norm moet voldoen en dat er spreiding over de dorpen en wijken in Waadhoeke moet zijn.
Het beleid is op te vragen via de coördinator arbeidsmigranten Harrie Siegersma. Via mail h.siegersma@waadhoeke.nl of telefoon 06 82 61 07 43. (Het beleid is ook te vinden op www.overheid.nl, zoek bij Wetten bank/lokaal. Vul bij tab 'uitgebreid zoeken' 'Beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten Waadhoeke 2019' in.)

In dit plan is er sprake van grootschalig maatwerk, omdat het om het huisvesten van zestien arbeidsmigranten gaat. Hiervoor moeten we een Omgevingsvergunning aanvragen bij de gemeente.
Om die te krijgen gelden onderstaande voorwaarden:

- De huisvesting moet minimaal voldoen aan de SNF-norm (De landelijke norm van de Stichting Normering Flexwonen, de norm is na te lezen op www.normeringflexwonen.nl). Elk jaar wordt door een onafhankelijk bureau gecontroleerd of de huisvesting nog voldoet aan deze norm
- De eigenaar zorgt voor periodieke kwaliteitscontrole van de huisvesting. Dit gaat dan om de binnen- en de buitenkant
- De eigenaar zorgt voor een vast aanspreekpunt voor omwonenden en het bestuur van Plaatselijk Belang. Dit aanspreekpunt moet 24 uur per dag, 7 dagen in de week bereikbaar zijn. De eigenaar stelt een beheerplan op met een huishoudelijk reglement
- Voor het beoordelen van de benodigde parkeerruimte moet inzichtelijk gemaakt worden hoe het vervoer van de arbeidsmigranten geregeld is en of er op basis daarvan voldoende parkeerruimte in de omgeving beschikbaar is. Voor nieuwe op te richten locaties moet dit op eigen terrein. Omdat het hier om een bestaand pand gaat, is parkeeronderzoek nodig om te kijken of er voldoende ruimte is
- Er worden geen gezinnen met kinderen gehuisvest
- De eigenaren zorgen voor voldoende capaciteit voor het afvoeren van afval
- Er wordt voldaan aan de brandveiligheidseisen voor verhuur van meer dan vijf kamers.

Naast alle voorwaarden hierboven is het advies van Plaatselijk Belang een heel belangrijk onderdeel. Vervolgens koopt de vergunningaanvraag volgens de wettelijke regels. De vergunningaanvraag en het besluit op de vergunning worden gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl. Een mailabonnement op deze website zorgt er voor dat u informatie over aanvragen en vergunningen in Minnertsga automatisch gemaild krijgt. Bezwaar maken tegen het verlenen van de vergunning kan altijd, ook al geeft Plaatselijk Belang een positief advies.

EVEN IN HET KORT

- Huub en Janny van den Akker hebben een plan om in het pand van Eetcafé De Hoeke acht kamers te bouwen voor arbeidsmigranten
- In deze flyer meer informatie daarover
- Heeft u vragen over hoe het er uit gaat zien? Vraag het Huub en Janny
- Heeft u vragen of een mening over hoe dit verder gaat? Leg dit neer bij Plaatselijk Belang. Graag voor 29 januari
- Plaatselijk Belang verzamelt de vragen. Vragen en antwoorden komen op hun website
- Er komt ook nog een enquete vanuit Plaatselijk Belang

CONTACT

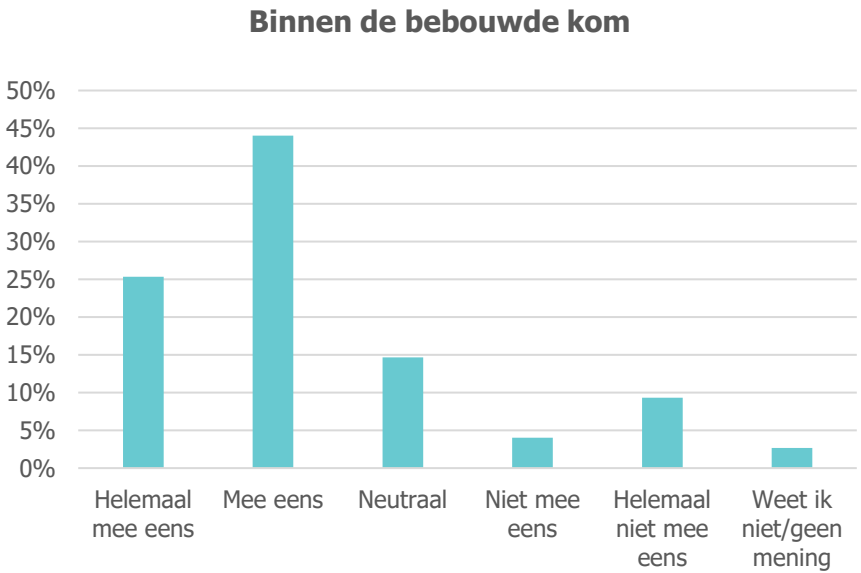
Huub en Janny van den Akker
(0518) 471 177 / 06 19 69 74 52 of eetcafedehoeke@gmail.com

Harrie Siegersma, coördinator arbeidsmigranten
06 82 61 07 43 of h.siegersma@waadhoeke.nl

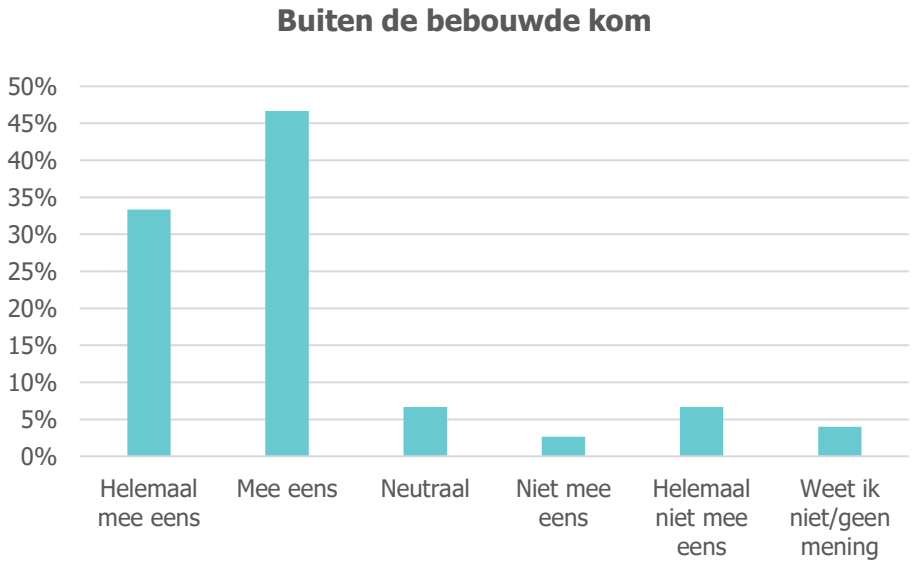
Plaatselijk Belang, Jacob Lolkema
06 18 54 00 26 of pbminnertsga@hotmail.com

MAATWERK

HET IS BELANGRIJK DAT DE MOGELIJKHEID VOOR MAATWERK BLIJFT…

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

MAATWERK

BINDEND ADVIES

Beleid
In het beleid heeft de georganiseerde bewonersvertegenwoordiging in een dorp of wijk de regie gekregen bij maatwerkopties. Dit betekent dat dorpsbelangen of de wijkraad een bindend advies geeft aan de gemeente over het draagvlak bij een aanvraag voor een maatwerkoptie:

1. bij kleinschalige maatwerkopties direct door dorpsbelangen of de wijkraad;
2. bij grootschalige maatwerkopties moet daarnaast het dorp of de wijk geraadpleegd worden.

Evaluatie
In de evaluatie is een breed gedeelde opvatting dat dorpen en wijken een belangrijke stem moeten houden in de afweging of de percentageregeling overschreden mag worden in een dorp of wijk. Ook is de ervaring dat bij kleinschalig maatwerk het advies van dorps- en wijkbelangen bijdraagt aan het draagvlak naderhand.

De ervaringen met het bindend advies zijn niet overal positief. Zeker daar waar stevige oppositie is vanuit het dorp, is de positie van dorpsbelangen of de wijkraad kwetsbaar. Dit is vaak het geval bij grootschalige maatwerkinitiatieven binnen de bebouwde kom. Initiatiefnemers en gemeente benoemen ook dat de motivatie voor het advies in deze gevallen soms meer emotioneel geladen is, dan inhoudelijk beargumenteerd.

Vanuit een aantal dorpen kwam de opmerking dat de communicatie en facilitering door de gemeente niet overal heeft bijgedragen aan het succes van het adviesrecht van de dorpen. Het wordt als een ingewikkelde rol ervaren, waarbij actieve ondersteuning vanuit de gemeente op prijs wordt gesteld. De samenwerking in Oosterbierum kwam in de interviews meerdere malen terug als negatief voorbeeld. In de dorpen Bitgummole, Sexbierum/Pietersbierum, Vrouwenparochie, Sint Annaparochie, Minnertsga en Sint Jacobiparochie heeft de gemeente wel een actieve rol opgepakt.

Dorpsbelangen of de wijkraden vinden de positie die ze krijgen ook niet overal prettig: omwonenden spreken hen bijvoorbeeld persoonlijk aan op het op te stellen advies. Ook wordt genoemd door bewoners, maar ook door initiatiefnemers en uitzendorganisaties dat zij het de taak van de gemeente vinden om de uiteindelijke beslissing te nemen.

MAATWERK

BINDEND ADVIES

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Tot slot is de formulering 'bindend' advies juridisch onjuist. Het college van B&W is uiteindelijk beslissingsbevoegd volgens de Wet Algemeen Bestuursrecht. Het beleid wekt de indruk dat in het geheel niet kan worden afgeweken van het 'bindend' advies van dorpsbelangen of de wijkraad. Dat is niet waar, want uiteindelijk moet het college een eigen beslissing nemen als onafhankelijk bestuursorgaan. Daarin kan de advisering van dorpen en wijken wel zwaarwegend zijn.

De gemeente heeft overigens tot nog toe alle adviezen van dorpen en wijken overgenomen. En de gemeente spreekt dit ook uit als koers voor de toekomst.

LEEFBAARHEID

LEEFBAARHEID

Beleid
In het beleid is vastgelegd dat de gemeente inzet op een basisaanbod voor de leefbaarheid, van waaruit de partijen gezamenlijk verder aan de slag kunnen. Gedacht werd aan de inzet van professionele ondersteuning van dorpen en wijken om ontmoeting te faciliteren, de organisatie van een netwerk voor arbeidsmigranten die zich willen vestigen in de regio en het aanbod van taaleducatie. Om dit gezamenlijk uit te werken, had de werkgroep voorgesteld om budget en capaciteit binnen de gemeentelijke organisatie beschikbaar te stellen.

Ook is afgesproken dat ingezet wordt op een convenant, waarin partijen hun samenwerking vastleggen: gezamenlijke inzet op kwaliteit, het registreren van arbeidsmigranten, het anders werven en huisvesten (short-stay buiten de dorpen, long-stay in de kernen) en het organiseren van periodieke ontmoeting in dorpen en wijken.

Evaluatie
De inzet van de gemeente heeft zich gefocust op het verlenen van vergunningen, en minder op het verbeteren van de leefbaarheid. Dat heeft volgens geïnterviewden en de respondenten van de vragenlijsten onvoldoende aandacht gekregen. De regie op dit thema door de gemeente en een aanjagende rol worden op dit onderdeel gemist. De gemeente erkent ook dat dit weinig aandacht heeft gekregen, mede door de beperkingen door de Coronapandemie.

Het convenant en daarmee de onderlinge samenwerking tussen partijen op het gebied van leefbaarheid komt ook niet tot stand, mede door irritaties en wantrouwen over de uitvoering van het beleid. Ook de samenstelling en voortzetting van de werkgroep vraagt aandacht. De arbeidsmigranten zijn niet langer vertegenwoordigd in de werkgroep, net als de werkgevers en de particuliere huisvesters. Ook zij zitten niet meer aan tafel. Een deel van de werkgroepleden geeft aan niet altijd meer energie op te kunnen brengen voor een voortzetting van hun rol in de werkgroep. Positief is dat partijen elkaar hebben leren kennen door de werkgroep en elkaar benaderen indien nodig, maar de samenwerking is smal en kent een fragiel evenwicht.

Het door de gemeente beschikbaar gesteld budget voor leefbaarheid is 10.000 in 2021 en in de kadernota is 5.000 euro structureel op jaarbasis vanaf 2022 opgenomen. Dit laatste is nog onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad.

LEEFBAARHEID

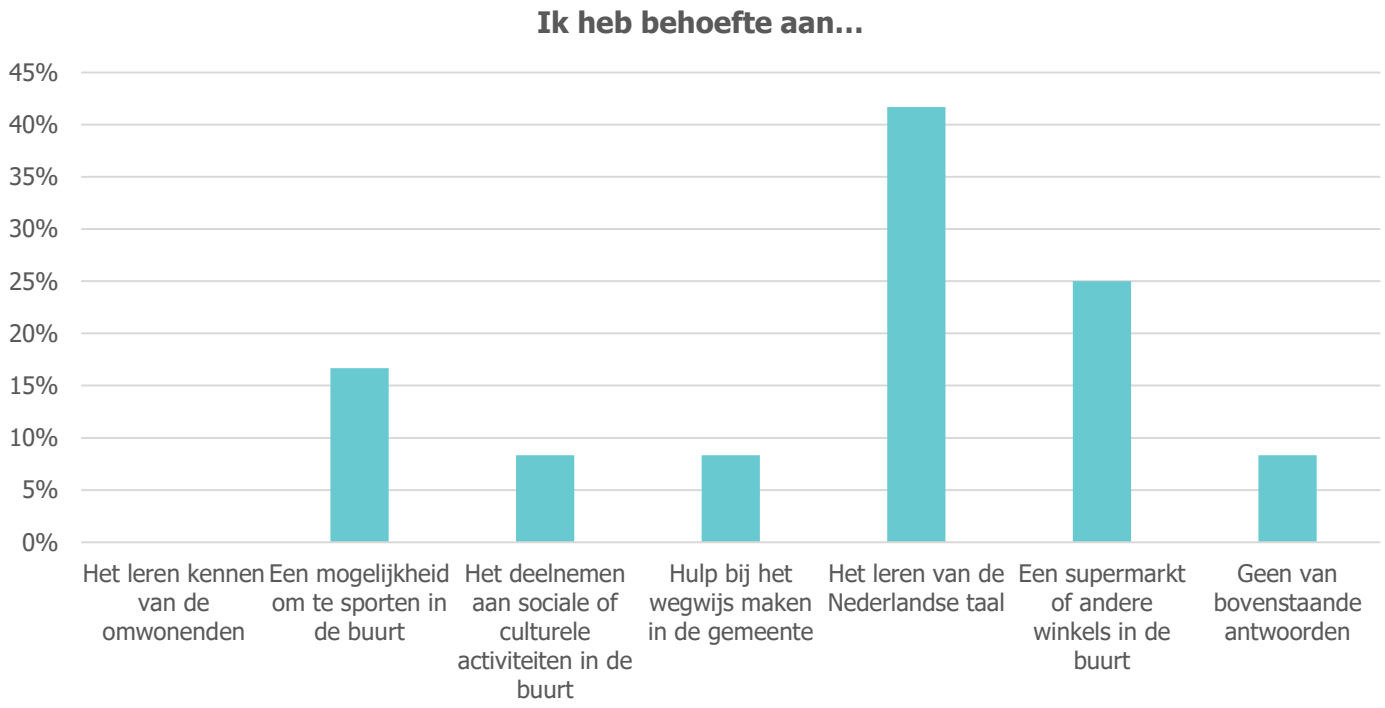
De noodzaak om in te (blijven) zetten op leefbaarheid is nog steeds actueel. Uit de enquête kwamen ook een aantal meldingen van geluidsoverlast en parkeeroverlast. Dat kwam bij het opstellen van het beleid destijds bijna niet naar voren. Door het aanbieden van een online enquête kan het zijn dat daardoor deze reacties nu wel gegeven worden. De drempel is lager om anoniem te reageren. Er is destijds geen nulmeting gedaan naar de leefbaarheid, dus daar kan geen goede vergelijking mee worden gemaakt. Het gevoel onder de deelnemers van deze evaluatie is dat de leefbaarheidsdruk niet vergroot is door het gehanteerde spreidingsbeleid, maar gelijk is gebleven.

De overlegstructuren met dorpen en wijken worden door de gemeente opgestart bij een directe aanleiding: het aanvragen van een vergunning of het ervaren van overlast. Dit gebeurt niet proactief als er nog niks speelt, terwijl de omwonenden aangeven dat op prijs te stellen. Dit zodat je weet wie de buren zijn en waar je terecht kunt op het moment dat er wél iets speelt.

Opvallend is dat de respondenten onder de arbeidsmigranten opnieuw herhalen dat zij geen behoefte hebben aan het leren kennen van de omwonenden. Dit was ook het geval bij de totstandkoming van het beleid, maar destijds betrof het short-stay arbeidsmigranten en nu uitzendkrachten die hier langer dan een half jaar willen blijven. De belangrijkste behoefte van arbeidsmigranten ligt bij het leren van de Nederlandse taal en een supermarkt of andere winkels in de buurt. Sport- of sociale activiteiten zou ook leuk zijn, maar minder urgent. De uitzendkrachten voelen zich prima welkom in de gemeente. Qua contact willen ze dat vooral met hun werkgever of de gemeente, maar net zoveel mensen geven aan dat ze niet echt specifieke behoefte hebben aan meer contact.

LEEFBAARHEID

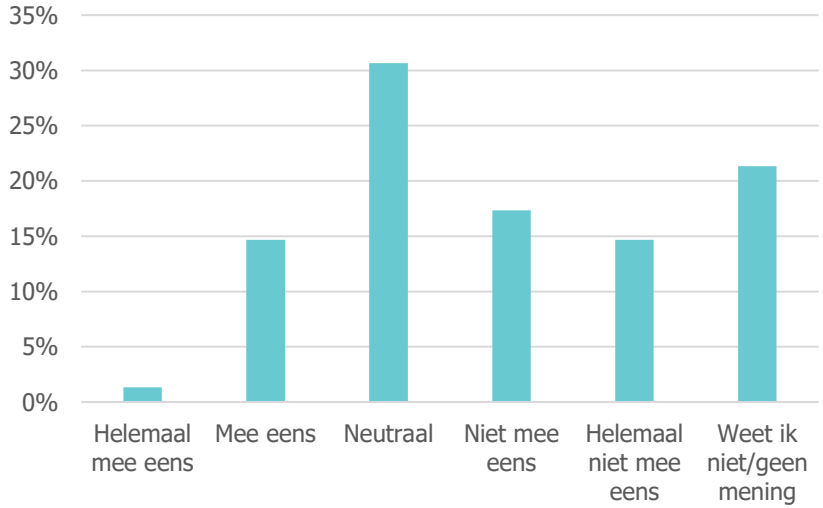
DEELNEMERS VRAGENLIJST ARBEIDSMIGRANTEN

LEEFBAARHEID

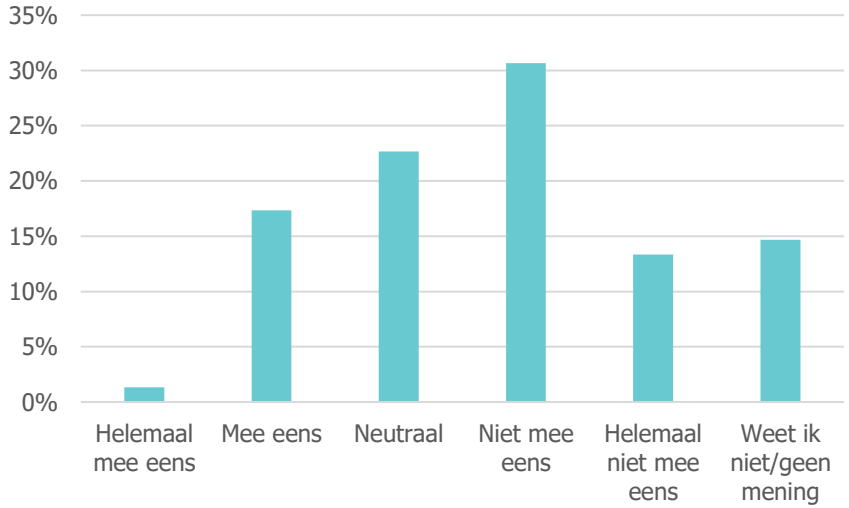
DEELNEMERS NEDERLANDSE VRAGENLIJST

De gemeente zet zich voldoende in voor de integratie van arbeidsmigranten

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

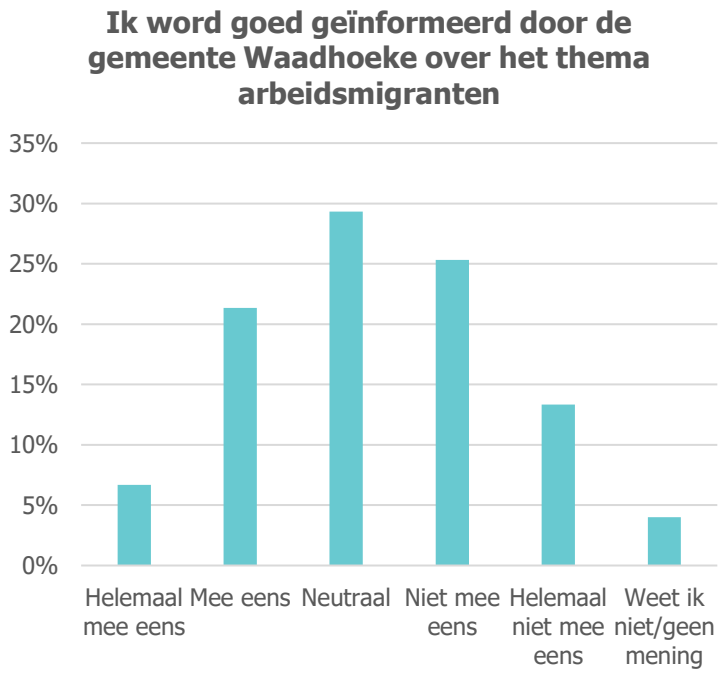
Partijen trekken voldoende gezamenlijk op om te werken aan leefbare dorpen en wijken

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

LEEFBAARHEID

COMMUNICATIE

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Evaluatie

In de evaluatie wordt verschillend gesproken over de communicatie, per onderwerp en per doelgroep. Bij een vergunningaanvraag verloopt de communicatie bijvoorbeeld over het algemeen goed tussen aanvrager en gemeente. Algemene reactie was echter dat de gemeente in het algemeen niet proactief communiceert over het onderwerp huisvesting arbeidsmigranten.

In de vragenlijst kwam regelmatig de reactie voorbij dat respondenten eigenlijk niet goed weten hoe het er voor staat, zeker niet buiten het eigen dorp om, omdat de periodieke nieuwsbrief bijvoorbeeld niet langer verschijnt. Ook veel genoemd is dat omwonenden graag geïnformeerd willen worden bij toekenning of afwijzing van een vergunningsaanvraag in de directe woonomgeving. Dit wordt openbaar gepubliceerd, maar bewoners weten vaak niet de weg of krijgen lastig de gevraagde informatie boven tafel.

Een communicatieaanpak gericht op de verschillende doelgroepen wordt op dit moment opgesteld door de gemeente. De onderlinge verwachtingen en communicatiedoelen over dit plan zijn niet afgestemd.

RANDVOORWAARDEN

RANDVOORWAARDEN

VERGUNNINGEN

Beleid

Om het beleid goed uit te kunnen voeren, is een aantal ingevulde randvoorwaarden nodig. Deze randvoorwaarden zijn vastgelegd in het beleid, en zijn in willekeurige volgorde:

- Het vergunningsproces inzichtelijk maken en eventuele langjarige vergunningen mogelijk maken;
- Het verbeteren van de registratie van arbeidsmigranten door het faciliteren en stimuleren van inschrijving door gemeente en werkgevers;
- Actieve handhaving en toezicht door gemeente daar waar huisvesters zich niet houden aan het beleid;
- Een proactieve en coördinerende rol door de gemeente Waadhoeke.

Evaluatie

De benodigde randvoorwaarden zijn gedeeltelijk ingevuld sinds de invoering van het beleid. Het proces om een vergunning aan te vragen is verbeterd: het is duidelijker wanneer een vergunning aangevraagd moet worden en waar aan moet worden voldaan, zeker na het eenmaal doorlopen van het proces. Het vergunningenstelsel voelt met name voor particuliere huiseigenaren wel als een belasting.

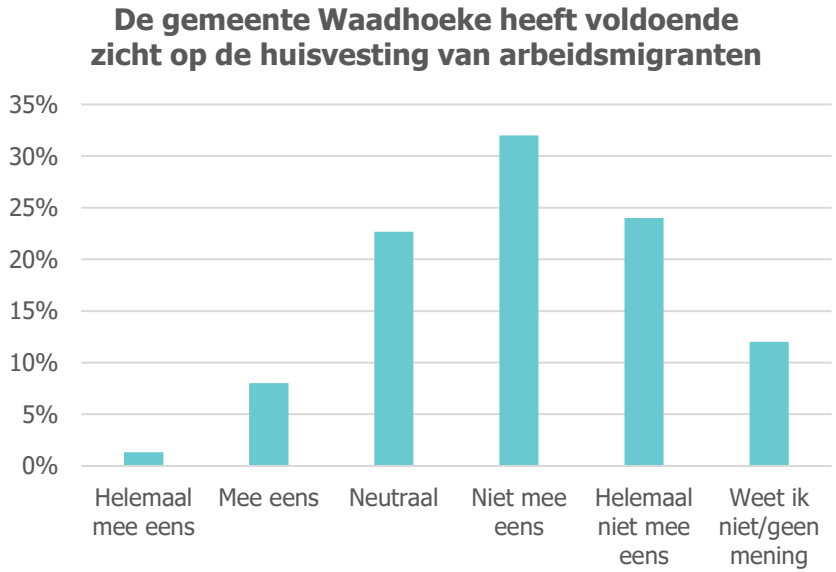
Alleen in Oosterbierum is de 1% bereikt, in de andere dorpen en wijken is nog ruimte. Dit overzicht wordt niet openbaar gepubliceerd, maar is bekend bij de gemeente. Op dit moment zijn 49 vergunningen verleend. Een duidelijke stijging sinds 2019: toen waren er vijf vergunde locaties.

In totaal gaat het om 264 personen die hiermee een vergunde verblijfsplek hebben. 37 van de 49 verleende vergunningen zijn gelegaliseerde locaties, 8 locaties betreffen nieuwe situaties en van 4 is het niet bekend of niet van toepassing. Daarnaast zijn er 4 aanvragen voor vergunningen ingetrokken door initiatiefnemers en 2 vergunningen door gemeente geweigerd in verband met een negatief advies van Dorpsbelangen of de Wijkraad. Het gedetailleerde overzicht is bijgevoegd als bijlage 2.

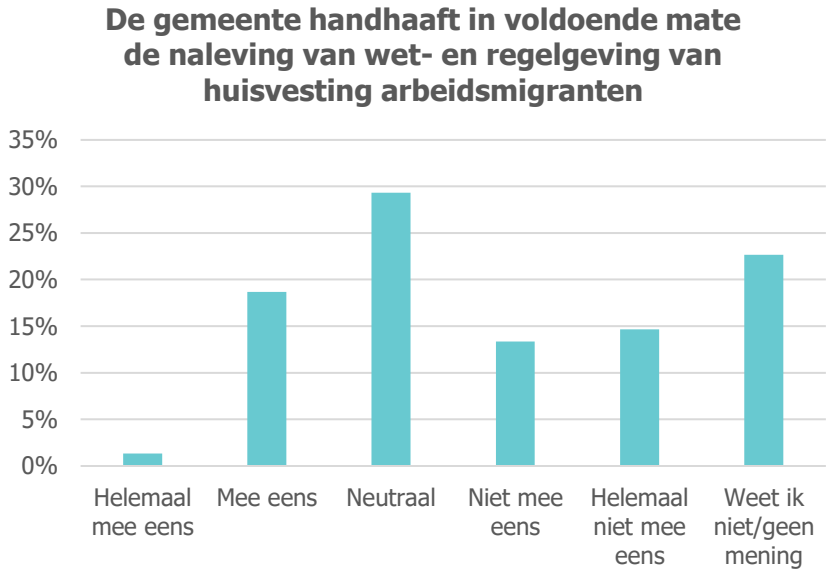
Naast deze stijging blijft een deel van de woon- en verblijfplaatsen van arbeidsmigranten nog steeds onder de radar.

RANDVOORWAARDEN

TOEZICHT EN HANDHAVING

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

Deelnemers Nederlandse vragenlijst

RANDVOORWAARDEN

TOEZICHT, HANDHAVING EN REGISTRATIE

Evaluatie
De Bed-voor-Bed regeling heeft niet gewerkt. Dit heeft slechts één adres opgeleverd. Het gevoel dat geuit wordt in de evaluatie is dat deze regeling niet werkte, omdat er enerzijds te weinig aandacht voor is geweest en anderzijds omdat er geen negatieve consequenties waren voor de huiseigenaren die zich niet hebben gemeld. Dit beeld komt vaker terug in de interviews en in de online vragenlijsten: illegale huisvesting is onvoldoende bij de gemeente in beeld en daarop wordt onvoldoende gehandhaafd. Huiseigenaren die zich wél aan de spelregels houden, voelen zich hierdoor benadeeld.

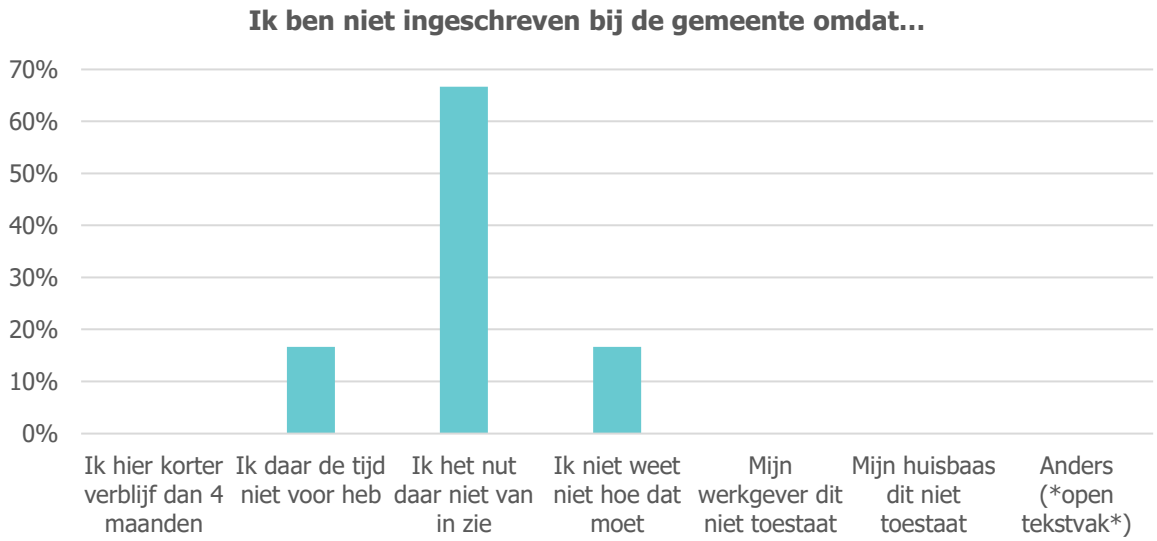
De gemeente worstelt met de beschikbare toezicht- en handhavings capaciteit. Naar aanleiding van het vastgestelde beleid is extra formatie beschikbaar gesteld (24 uur per week voor twee jaar), maar de benodigde inzet van medewerkers is forser dan voorzien. Ook knelt dat het gemeentelijk beleid gebaseerd is op meldingen (een zogeheten 'piepsysteem'), terwijl dorpen en wijken soms moeite hebben met melden. Bewoners geven aan dat zij geen zicht hebben op verleende vergunningen of dat ze niet weten of het om een huishouden gaat. Daarnaast vinden zij het aanpakken van huisjesmelkers een goede zaak, maar voelt het melden bij de gemeente niet goed als daardoor de arbeidsmigranten hun huisvesting verliezen zonder zicht op een alternatief.

Op de registratie van arbeidsmigranten is geen extra actie ondernomen sinds de vaststelling van het beleid. Er zijn geen inschrijfmomenten bij de werkgevers georganiseerd of afspraken gemaakt over in- en uitschrijving in de BRP of het bijhouden van een nachtregister voor aanbieders van logies. Het advies van het Aanjaagteam van Roemer wordt in dit kader door de gemeente genoemd. Aangegeven wordt dat zonder landelijke aanpassingen in wet- en regelgeving er op gemeentelijk niveau geen betere registratie tot stand kan komen.

Werkgevers en uitzendorganisaties geven aan zich wel meer in te spannen om hun uitzendkrachten zich in te laten schrijven. Het niet uitschrijven na vertrek op een adres zorgt daarbij af en toe voor problemen, omdat maximaal vijf mensen op één adres ingeschreven mogen staan in het kader van de SNF-norm voor de vergunning. De arbeidsmigranten zelf voelen weinig animo om zich in te laten schrijven. Zij zien er het nut niet van in, dat blijkt ook uit de online vragenlijst.

RANDVOORWAARDEN

DEELNEMERS VRAGENLIJST ARBEIDSMIGRANTEN

RANDVOORWAARDEN

ROL GEMEENTE

Evaluatie
Na vaststelling van het beleid heeft de gemeente een coördinator huisvesting arbeidsmigranten aangetrokken. Uit de evaluatie blijkt duidelijk dat deze coördinator van toegevoegde waarde is, met name voor werkgevers, uitzendorganisaties en huisvesters. Eén duidelijk aanspreekpunt helpt bij vragen of zorgen, en de rol wordt volgens hen goed ingevuld. Bewoners vinden de inzet van de gemeente uit balans: teveel gericht op de huisvestingskant en te weinig op de leefbaarheid en communicatie.

De afstemming met de gemeente Harlingen verloopt goed. Er is periodieke, ambtelijke afstemming tussen de gemeenten. De gemeente Harlingen heeft het beleid van Waadhoeke overgenomen om een 'waterbedeffect' te voorkomen. Om het effect daarvan te meten, is nog te vroeg. In Harlingen staat men nog aan het begin van het proces: de eerste vergunningaanvraag op basis van het nieuwe beleid ligt er nu. Harlingen heeft twee aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van Waadhoeke:

- Harlingen heeft geen specifiek beleid op de huisvesting van arbeidsmigranten, maar het beleid richt zich daar op ander woongebruik en kamergewijze verhuur in het algemeen;
- Het bindend adviesrecht voor georganiseerde bewonersvertegenwoordiging is niet overgenomen.

Op basis van de conclusies van het onderzoeksrapport van Decisio en Companen (2020) kan de vraag gesteld worden of naast de gemeente Harlingen ook de afstemming met de gemeente Súdwest-Fryslân niet steviger moet worden opgezocht.

De samenwerking met de provincie Fryslân verloopt goed. De provincie geeft aan dat de regie op de huisvesting van arbeidsmigranten bij de gemeenten zelf ligt. Tot nog toe is er enkel contact geweest over het hergebruik van bestaande bebouwing buiten of aan de rand van de bebouwde kom. Er is bereidheid om mee te denken over grootschalige maatwerkopties (nieuwbouw) in het buitengebied.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: ANALYSE ONDERZOEKSRAPPORTEN DECISIO EN EXPERTISECENTRUM FLEXWONEN
BIJLAGE 2: OVERZICHT VERGUNNINGEN GEMEENTE WAADHOEKE

BIJLAGE 1

ONDERZOEK EXPERTISECENTRUM FLEXWONEN 2019

Leunt sterk op interviews

Leunt sterk op inschattingen uitzendbureaus

Enorme bandbreedtes

Meer kwalitatief van aard → waardevol

ONDERZOEK COMPANEN/DECISIO 2020

Leunt sterk op landelijke bronnen: CBS

Leunt sterk op BRP, prognoses en aannames

Probeert veel met cijfers te verklaren

Meer kwantitatief → waardevol

Proberen op verschillende manier antwoord te geven op dezelfde vraag.

Zo krijg je verschillende antwoorden. Allebei hebben waarde

Waar signalen dezelfde kant op wijzen; daar naar handelen. Bijv:

- Er is groei in arbeidsmigranten te verwachten
- Deze groei zit met name in shortstay
- Shortstay is oververtegenwoordigd in Waadhoeke

ONDERZOEK FLEXWONEN 2019

AANBOD	VRAAG
Vanuit vraag bekeken: 1.373 - 2.170 (er is dus overschot) Toch wordt er een tekort ervaren. Arbeidsmigranten uit andere regio's worden hier gehuisvest.	Wonen 1.500 – 2.200 Werken 1.200 – 1.850

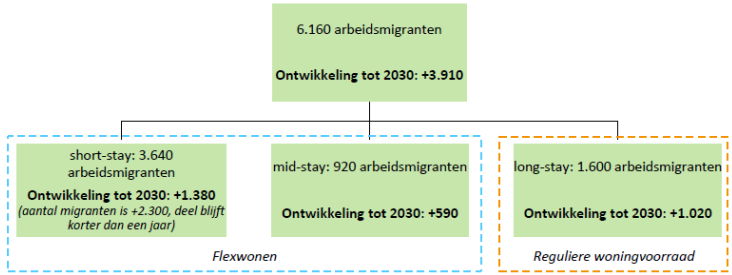
ONDERZOEK COMPANEN/DECISIO 2020

AANBOD	VRAAG
Bekend aanbod flexwonen: 1.095	Wonen 500-1.000 Werken 1.200-1.850 (overgenomen uit flexwonen)

In Waadhoeke werken 1.000 arbeidsmigranten die elders als 'werkend' staan ingeschreven. Dit komt doordat het adres van uitzendbureau gebruikt wordt als hoofdadres voor werkgever.

Figuur 1.1: Provincie Fryslân. Sub-regio's

Tabel 4.4: Provincie Fryslân. Huisvestingsopgave arbeidsmigranten per sub-regio, tot 2030

	Totale huisvestingsopgave	Flexwonen (mid- en short-stay)	Permanent
Leeuwarden	+520	+340	+180
Noordoost	+130	+80	+50
Noordwest	+360*	+240	+120
Zuidwest	+1.100	+730	+370
Waddeneilanden	+100	+60	+40
Zuidoost	+790	+520	+280
Provincie Fryslân	**+2.990****	**+1.970**	**+1.020**

** door relatief lagere registratie in Noordwest en hogere registratie in Zuidwest hangt de opgave in beide regio's nauw met elkaar samen.*
*** de huisvestingsopgave is kleiner dan de toename van het aantal arbeidsmigranten, omdat een deel van hen elkaar opvolgt. Zie ook toelichting bij bovenstaand schema.*
Bron: Decisio, op basis van CBS Microdata (2020)

Bron: Companen (2020)

Figuur 1.1: Provincie Fryslân. Sub-regio's

Bron: Companen (2020)

Arbeidsmigranten

Tabel 6: Aantal arbeidsmigranten naar werkregio, 2010-2018

Werkregio	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Provincie Friesland	2.270	2.870	2.530	2.810	3.830	3.910	4.100	4.680	6.400
Leeuwarden	650	690	590	660	860	780	710	720	910
Noordoost	150	130	130	140	150	190	200	260	270
Noordwest	290	390	340	330	390	350	330	350	570
Zuidoost	540	660	610	700	790	810	920	1020	1490
Zuidwest	570	930	820	910	1530	1660	1800	2180	2950
Waddeneilanden	70	70	60	80	110	120	140	160	210

Tabel 7: Top-10 herkomsten arbeidsmigranten, 2018

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Provincie Friesland	Pools (2780; 43%)	Duits (350; 5%)	Roemeens (310; 5%)	Syrisch (200; 3%)	Eritrees (190; 3%)	Chinees (180; 3%)	Hongaars (150; 2%)	Slowaaks (100; 2%)	Brits (90; 1%)	-

Tabel 8: Aantal arbeidsmigranten naar woonregio, 2010-2018

Woonregio	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Provincie Friesland	3.230	3.270	3.080	3.190	3.200	3.420	3.720	4.180	5.060
Leeuwarden	1100	1140	1010	970	950	990	1050	1240	1550
Noordoost	270	260	250	240	240	280	350	400	480
Noordwest	430	450	430	480	520	540	560	590	690
Zuidoost	790	730	700	750	730	780	850	890	1080
Zuidwest	550	600	590	630	640	690	770	860	990
Waddeneilanden	100	80	100	120	130	150	140	190	280

Tabel 9: Top-10 werkgemeenten van in provincie Friesland woonachtige arbeidsmigranten, 2018

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Provincie Friesland	Leeuwarden (640; 66%)	Súdwest Fryslân (480; 50%)	Heerenveen (340; 36%)	Diemen (320; 33%)	Smallingerland (250; 26%)	De Fryske Marren (190; 20%)	Waadhoeke (190; 19%)	Apeldoorn (160; 16%)	Breda (150; 16%)	Lansingerland (110; 12%)

BIJLAGE 2

REGISTRATIE VERGUNNINGEN

Registratie vergunningen gemeente Waadhoeke

Wat	**Aantal locaties**	**Aantal personen**	
Kamerverhuur toegestaan binnen regels bestemmingsplan	6	Onbekend i.v.m. niet vergunningplichting en onbetrouwbare BRP	
Reguliere vergunningen verleend	28	130	inclusief Achlum
Lopende aanvragen regulier	2	10	
Kleinschalig maatwerk vergund	9	68	
Kleinschalig maatwerk lopende aanvraag	3	16	
Grootschalig maatwerk vergund	2	40	12 Pietersbierum + 28 in chalets aardappelbeurs
Totaal	**49**	**264**	
Waarvan aanvragen gelegaliseerd	37		
Waarvan nieuwe aanvragen	8		
Waarvan onbekend/ n.v.t.	4		
Overig	**Aantal locaties**	**Aantal personen**	
Ingetrokken aanvragen (1x36, 1x16 en 2x7 personen)	4	66	
Geweigerde vergunningen (1x2 en 1x4 personen)	2	6	

PROJECTNAAM
Evaluatie beleid huisvesting arbeidsmigranten Waadhoeke

OPDRACHTGEVER
Gemeente Waadhoeke

PROJECTTEAM
Wietske Schober
Leonie Wendker
Thomas van Zeewijk Vink
Jeroen Drewes

STATUS
Definitief

DATUM
15 juli 2021

Koöperatieve
Architekten
Werkplaats

KAW
Groningen Kattenhage 1 9712 JE GRONINGEN l Postbus 1527 9701 BM GRONINGEN

www.kaw.nl +31 88 529 0000 l info@kaw.nl